

სასიპოლო

№ 397

გაზეთის ფანი:
წლიურად 9 მან, ნახევარი წლით 5 მ., თვიურად 4 აბ ცალკე ნუმერი ერთი შაური **დავატებით** 7 კ. წლიური ხელის მოწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილწილად გადაიხადონ. ხელის მოწერის დროს 4 მ., დანარჩენი კიდევ ნაწილწილად

განცხადების ფასი:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველი გვერდი პეტრით ღირს 15 კ., უკანასკნელი გვერდი ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტრით ტექსტის წინ 30 კაპ., უკან 20 კაპ. გლობალი განცხადების დაბეჭდვა თითოჯერ ნაშუადღევს 2 საათ. ღირს 4 მ. 2 საათს შემდეგ 5 მან.

ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიბერალური გაზეთი.

ელექტრო „რადიუმ“ თეატრი
ორშაბათიდან 4 ივლისიდან ახალი პროგრამა
გულთბილი ვაჟი.

მხიარული კომედია, ორ ნაწილად, ნიკიერ და მახვილ კომიკის სიცილის მეფის მარსელ ლებევის მონაწილეობით.

= წყვილიადის მეუფება. =
დრამატული ეპიზოდები 4 ნაწილად ავსტრიის მონობისკენ მყოფ იტალიელთა ცხოვრებიდან.

იტალიის ცნობილ მსახიობის ულამაზეს ფრანკესკა ბერტინის მონაწილეობით.
ქრთნიკა გომონი,
მიმდინარე ამბები.

ანონსი: ხუთშაბათიდან, 7 ივლისიდან ახალი პროგრამა. **პარიზის მადამოვანი.** სანასათა.
ბედნიერება საუკუნე ღამეში. ძლიერი დრამა 4 ნაწილად ცნობილ მსახიობთა: ქ-ნ კარაღლის და ბ-ნ ზოლანსკის მონაწილეობით.

ელექტრო „ამპირ“ თეატრი
ორშაბათიდან, 4 ივლისიდან ახალი პროგრამა. **გომონის ძროხი,** მიმდინარე ამბები.

სტუდენტ კლავსოვის სახლი.

სენსაციური დრამა ხუთ ნაწილად. ა. ვოზნენსკის სტენარით, თანამედროვე სტუდენტთა და უმაღლეს კურსებზე მოსწავლე ქალების ცხოვრებიდან. მონაწილეობენ საუკეთესო მსახიობნი: ქ-ნი ვ. იურენევისა, ბ-ნი ვ. პოლონსკი, გ. ხმარა და სხ.

ანონსი: ხუთშაბათიდან, 7 ივლისიდან ახალი პროგრამა. **გომონის ძროხი.**
გმირი ხმლითა და გმირი სულით. დრამა 3 ნაწილად ცნობილ მსახიობთა: ქ-ნი ვ. იურენევისა და ბ-ნი ვ. პოლონსკის მონაწილეობით. სთარანკოვის ცნობილ მსახიობთა: ქ-ნი ვ. იურენევისა და ბ-ნი ვ. პოლონსკის მონაწილეობით.
ხუმრობა და სიყვარული, კომედიური.

განცხადება.

კავკასიის შტაბის პირველ „აზოზნი“ ბატალიონის კომანდირის ნებართვით ვაუწყებ საზოგადოებას, რომ **მე მომდგომი ვაქვს მივიღო და ჩავფარო** სტრანსპორტო სამსახურში—(ეს ტრანსპორტები საქირაა სამხედრო უწყებისათვის) **ყველა, ვინც კი თავის ნებით მოიხსნის თავის თავს 140 მანეთი. იმას, ვინც წაიშორებას უღელს ხარს თავი თავი მისცემს 200 მანეთი, ხოლო ვინც წაიშორებას უღელს ხარს თავის თავს 185 მანეთი, ყველა, ვინც კი ჩაეწყობება ამ ტრანსპორტებში განთავსდებიან უფასოდ. ვინც წაიშორებას უღელს ხარს თავის თავს 185 მანეთი, ყველა, ვინც კი ჩაეწყობება ამ ტრანსპორტებში განთავსდებიან უფასოდ.** ვინც წაიშორებას უღელს ხარს თავის თავს 185 მანეთი, ყველა, ვინც კი ჩაეწყობება ამ ტრანსპორტებში განთავსდებიან უფასოდ. ვინც წაიშორებას უღელს ხარს თავის თავს 185 მანეთი, ყველა, ვინც კი ჩაეწყობება ამ ტრანსპორტებში განთავსდებიან უფასოდ.

ქუთაისი, ლევანოვის ქუჩა, დიმიტრი ივლიანის ძე მგალაშვილის მხარე.
ქუთაისი, ლევანოვის ქუჩა, დიმიტრი ივლიანის ძე მგალაშვილის მხარე.

ქუთაისი, ლევანოვის ქუჩა, დიმიტრი ივლიანის ძე მგალაშვილის მხარე.

ქუთაისი, ლევანოვის ქუჩა, დიმიტრი ივლიანის ძე მგალაშვილის მხარე.

დ. ლ. ა. ი. ლ. ა. ი.
კბილის ექიმი
ანანა პარკინის ასული მარია ივანოვიჩი
25 ივნისიდან მიიღებს ავადმყოფებს.
სახლი ნესტორ კაჭკაჭაშვილისა.

გ. მ. რ. მ. მ. მ.
ექიმი
სიმონ ხაჩიძე 25 ივნისიდან მიიღებს ავადმყოფებს.
ბოგოროვსკის ქუჩა № 98).

დ. ლ. ა. ი. ლ. ა. ი.
უმაღლესი მთავარსადავლის შტაბისა.
დასავლეთის ასპარეზი.
პეტროპოლი. 4 ივლისი. ხელმწიფე იმპერატორმა გუშინ, 3 ივლისს, შემდეგი დღეებზე გაგზავნა: მთავარ სარდალს. თბილისი. მოხარული ვარ, რომ კავკასიის ჩემი გმირები შეტევაზე გადასულან. გადაეცი მათ ჩემი მხურვალე მადლობა და რწმენა, რომ ჩემი მამაკაცი ჯარი კვლავ განაგრძობს თავის თავდავიწყებულ შრომას.

დასავლეთის ასპარეზი.
ქ. რიგზე ცეცელინი გამოჩნდა და ქალაქის სხვა და სხვა ნაწილში 13 უმბარა ჩამოვარდა. ვოლინოში ქვედა ლიპის მიდამოებში ჩვენი ჯარი კვლავ ავიწროებს მტერს, კვლავ მოჰყავთ ტყეები.

პეტროპოლი. 1 ივლისი. ბრიტანის მთავარ ბინის ცნობა საფრანგეთიდან. შაბათს, საღამოს 10 საათი 50 წამი. ძლიერი ბრძოლა გერმანელთა მეორე წყობის სიმაგრეებზე, პოზერ-ვილემონის ხაზზე, ამის შემდეგ ინგლისელებმა რამდენიმე წინ წაიწიეს. ლონგვალის აღმოსავლეთით, მიუხედავად მოწინააღმდეგის სიმტკიცისა, ინგლისელებმა მთელი ბელოვის გზა დაიპყრეს. მათ მოიგერიეს გერმანელთა იერიში და ოიდალ დაზარალეს. ბენანტენ-დენგრონის ჩრდილოეთით ინგლისელები შეიჭრნენ ბუადფორს ტყეში, რომელიც მესამე ხაზზე და იქვე გამოგრდნენ. ტყის მიდამოებში გვარდელითა ესკადრონმა ფიციელი იერიშით სძლია გერმანელთა რაზმს. 1914 წლიდან ეს პირველი შემთხვევა ინგლისელთა ჯარის ცხენდაცხენ მოქმედებისა.

გომონი. 2 ივლისი. იტალიის მთავარი ბანკის ცნობა. აღიჯეს ლელის მიდამოებში ძლიერი საარტილერიო ბრძოლა. პოზნოს დღეში 3 ივლისის ღამეს იტალიელებმა მტკიცე სიმაგრეები ჩაიგდეს ხელში კორნოლო-კოსტონის აღმოსავლეთით. ამ ბრძოლაში იტალიელებს ხელს უშლიდა ადგილის უსწორ მასწორება და ავსტრიელთა შედგარი წინააღმდეგობა. ავსტრიელთა კონტრიეროებში უქმი გაზოდა. ტოფანის ლელში იტალიელების წინსვლა გრძელდება. გუშინ მოულოდნელად თავს დეტენენ ავსტრიელებს და თხრობებიდან განდევნეს კისტოლოტასთან ტრავენანის ლელს შესავალში. აქ დაატყვევეს 86 კაცი, მათში ორი აფიცრია; ხელთ იგდეს ორი ზარბაზანი, 2 ტყვიისმფრქვეველი, ერთი სასანგრო ზარბაზანი, მრავალი თოფი და უმბარები. ავსტრიელებს კორტი ნადაბეცეს, ხოლო იტალიელების ბატარიები სად. ტომბასს უშენენ დანარჩენ ასპარეზზე დროდა დრო სროლა.

პარიზი. 3 ივლისი. „მატენი“-ს მოკავს გენ. ლობიკის სიტყვები: უკვე რამდენიმე უკრაინა, რაც რუსები მაილის ბანაკიდან პირველი ხაზის თხრობებში გადავიდნენ. ამ ცოტა ხანში საარტილერიო ბრძოლის შემდეგ ისინი გერმანელთა თხრობებში შეიჭრნენ და რამდენიმე კაცი დაატყვევეს.

პარიზი. 3 ივლისი. საღამოს ოციკალი ცნობა. შამპანის ბრძოლის პირველ რუსის და ფრანგი დარაჯები ენერგიულად

დ. ლ. ა. ი. ლ. ა. ი.
კბილის ექიმი
ანანა პარკინის ასული მარია ივანოვიჩი
25 ივნისიდან მიიღებს ავადმყოფებს.
სახლი ნესტორ კაჭკაჭაშვილისა.

გ. მ. რ. მ. მ. მ.
ექიმი
სიმონ ხაჩიძე 25 ივნისიდან მიიღებს ავადმყოფებს.
ბოგოროვსკის ქუჩა № 98).

დ. ლ. ა. ი. ლ. ა. ი.
უმაღლესი მთავარსადავლის შტაბისა.
დასავლეთის ასპარეზი.
პეტროპოლი. 4 ივლისი. ხელმწიფე იმპერატორმა გუშინ, 3 ივლისს, შემდეგი დღეებზე გაგზავნა: მთავარ სარდალს. თბილისი. მოხარული ვარ, რომ კავკასიის ჩემი გმირები შეტევაზე გადასულან. გადაეცი მათ ჩემი მხურვალე მადლობა და რწმენა, რომ ჩემი მამაკაცი ჯარი კვლავ განაგრძობს თავის თავდავიწყებულ შრომას.

დასავლეთის ასპარეზი.
ქ. რიგზე ცეცელინი გამოჩნდა და ქალაქის სხვა და სხვა ნაწილში 13 უმბარა ჩამოვარდა. ვოლინოში ქვედა ლიპის მიდამოებში ჩვენი ჯარი კვლავ ავიწროებს მტერს, კვლავ მოჰყავთ ტყეები.

პეტროპოლი. 1 ივლისი. ბრიტანის მთავარ ბინის ცნობა საფრანგეთიდან. შაბათს, საღამოს 10 საათი 50 წამი. ძლიერი ბრძოლა გერმანელთა მეორე წყობის სიმაგრეებზე, პოზერ-ვილემონის ხაზზე, ამის შემდეგ ინგლისელებმა რამდენიმე წინ წაიწიეს. ლონგვალის აღმოსავლეთით, მიუხედავად მოწინააღმდეგის სიმტკიცისა, ინგლისელებმა მთელი ბელოვის გზა დაიპყრეს. მათ მოიგერიეს გერმანელთა იერიში და ოიდალ დაზარალეს. ბენანტენ-დენგრონის ჩრდილოეთით ინგლისელები შეიჭრნენ ბუადფორს ტყეში, რომელიც მესამე ხაზზე და იქვე გამოგრდნენ. ტყის მიდამოებში გვარდელითა ესკადრონმა ფიციელი იერიშით სძლია გერმანელთა რაზმს. 1914 წლიდან ეს პირველი შემთხვევა ინგლისელთა ჯარის ცხენდაცხენ მოქმედებისა.

გომონი. 2 ივლისი. იტალიის მთავარი ბანკის ცნობა. აღიჯეს ლელის მიდამოებში ძლიერი საარტილერიო ბრძოლა. პოზნოს დღეში 3 ივლისის ღამეს იტალიელებმა მტკიცე სიმაგრეები ჩაიგდეს ხელში კორნოლო-კოსტონის აღმოსავლეთით. ამ ბრძოლაში იტალიელებს ხელს უშლიდა ადგილის უსწორ მასწორება და ავსტრიელთა შედგარი წინააღმდეგობა. ავსტრიელთა კონტრიეროებში უქმი გაზოდა. ტოფანის ლელში იტალიელების წინსვლა გრძელდება. გუშინ მოულოდნელად თავს დეტენენ ავსტრიელებს და თხრობებიდან განდევნეს კისტოლოტასთან ტრავენანის ლელს შესავალში. აქ დაატყვევეს 86 კაცი, მათში ორი აფიცრია; ხელთ იგდეს ორი ზარბაზანი, 2 ტყვიისმფრქვეველი, ერთი სასანგრო ზარბაზანი, მრავალი თოფი და უმბარები. ავსტრიელებს კორტი ნადაბეცეს, ხოლო იტალიელების ბატარიები სად. ტომბასს უშენენ დანარჩენ ასპარეზზე დროდა დრო სროლა.

პარიზი. 3 ივლისი. „მატენი“-ს მოკავს გენ. ლობიკის სიტყვები: უკვე რამდენიმე უკრაინა, რაც რუსები მაილის ბანაკიდან პირველი ხაზის თხრობებში გადავიდნენ. ამ ცოტა ხანში საარტილერიო ბრძოლის შემდეგ ისინი გერმანელთა თხრობებში შეიჭრნენ და რამდენიმე კაცი დაატყვევეს.

პარიზი. 3 ივლისი. საღამოს ოციკალი ცნობა. შამპანის ბრძოლის პირველ რუსის და ფრანგი დარაჯები ენერგიულად

დ. ლ. ა. ი. ლ. ა. ი.
კბილის ექიმი
ანანა პარკინის ასული მარია ივანოვიჩი
25 ივნისიდან მიიღებს ავადმყოფებს.
სახლი ნესტორ კაჭკაჭაშვილისა.

გ. მ. რ. მ. მ. მ.
ექიმი
სიმონ ხაჩიძე 25 ივნისიდან მიიღებს ავადმყოფებს.
ბოგოროვსკის ქუჩა № 98).

დ. ლ. ა. ი. ლ. ა. ი.
უმაღლესი მთავარსადავლის შტაბისა.
დასავლეთის ასპარეზი.
პეტროპოლი. 4 ივლისი. ხელმწიფე იმპერატორმა გუშინ, 3 ივლისს, შემდეგი დღეებზე გაგზავნა: მთავარ სარდალს. თბილისი. მოხარული ვარ, რომ კავკასიის ჩემი გმირები შეტევაზე გადასულან. გადაეცი მათ ჩემი მხურვალე მადლობა და რწმენა, რომ ჩემი მამაკაცი ჯარი კვლავ განაგრძობს თავის თავდავიწყებულ შრომას.

დასავლეთის ასპარეზი.
ქ. რიგზე ცეცელინი გამოჩნდა და ქალაქის სხვა და სხვა ნაწილში 13 უმბარა ჩამოვარდა. ვოლინოში ქვედა ლიპის მიდამოებში ჩვენი ჯარი კვლავ ავიწროებს მტერს, კვლავ მოჰყავთ ტყეები.

პეტროპოლი. 1 ივლისი. ბრიტანის მთავარ ბინის ცნობა საფრანგეთიდან. შაბათს, საღამოს 10 საათი 50 წამი. ძლიერი ბრძოლა გერმანელთა მეორე წყობის სიმაგრეებზე, პოზერ-ვილემონის ხაზზე, ამის შემდეგ ინგლისელებმა რამდენიმე წინ წაიწიეს. ლონგვალის აღმოსავლეთით, მიუხედავად მოწინააღმდეგის სიმტკიცისა, ინგლისელებმა მთელი ბელოვის გზა დაიპყრეს. მათ მოიგერიეს გერმანელთა იერიში და ოიდალ დაზარალეს. ბენანტენ-დენგრონის ჩრდილოეთით ინგლისელები შეიჭრნენ ბუადფორს ტყეში, რომელიც მესამე ხაზზე და იქვე გამოგრდნენ. ტყის მიდამოებში გვარდელითა ესკადრონმა ფიციელი იერიშით სძლია გერმანელთა რაზმს. 1914 წლიდან ეს პირველი შემთხვევა ინგლისელთა ჯარის ცხენდაცხენ მოქმედებისა.

გომონი. 2 ივლისი. იტალიის მთავარი ბანკის ცნობა. აღიჯეს ლელის მიდამოებში ძლიერი საარტილერიო ბრძოლა. პოზნოს დღეში 3 ივლისის ღამეს იტალიელებმა მტკიცე სიმაგრეები ჩაიგდეს ხელში კორნოლო-კოსტონის აღმოსავლეთით. ამ ბრძოლაში იტალიელებს ხელს უშლიდა ადგილის უსწორ მასწორება და ავსტრიელთა შედგარი წინააღმდეგობა. ავსტრიელთა კონტრიეროებში უქმი გაზოდა. ტოფანის ლელში იტალიელების წინსვლა გრძელდება. გუშინ მოულოდნელად თავს დეტენენ ავსტრიელებს და თხრობებიდან განდევნეს კისტოლოტასთან ტრავენანის ლელს შესავალში. აქ დაატყვევეს 86 კაცი, მათში ორი აფიცრია; ხელთ იგდეს ორი ზარბაზანი, 2 ტყვიისმფრქვეველი, ერთი სასანგრო ზარბაზანი, მრავალი თოფი და უმბარები. ავსტრიელებს კორტი ნადაბეცეს, ხოლო იტალიელების ბატარიები სად. ტომბასს უშენენ დანარჩენ ასპარეზზე დროდა დრო სროლა.

პარიზი. 3 ივლისი. „მატენი“-ს მოკავს გენ. ლობიკის სიტყვები: უკვე რამდენიმე უკრაინა, რაც რუსები მაილის ბანაკიდან პირველი ხაზის თხრობებში გადავიდნენ. ამ ცოტა ხანში საარტილერიო ბრძოლის შემდეგ ისინი გერმანელთა თხრობებში შეიჭრნენ და რამდენიმე კაცი დაატყვევეს.

პარიზი. 3 ივლისი. საღამოს ოციკალი ცნობა. შამპანის ბრძოლის პირველ რუსის და ფრანგი დარაჯები ენერგიულად

მალეთის მთავრობას ბრძანება გაუცია გეჯასის რკინის გზა დაშლათ.

ათინიდან იტყობინებია, ამ ბოლო დროს ჩრდილოეთ საბერძნეთში გადაცემული გერმანელები ვაჩნდნენ, რომელნიც საქირო ოფიციალურ წერილებს აკავებენ და ცნობებს აწვდიან გერმანიას.

ამას წინეთ რამდენიმე გერმანელმა აფიცრმა სალონიკში ვინივლოსისტების ორგანოს რედაქცია აიკლეს. აფიცრები მოკავშირეებს თვითონ უნდა გაესამართლებათ. ეხლა, როგორც ირკვევა, მათ ისევ საბერძნეთის მთავრობას გადასცემენ.

ცნობილი მიმომხილველი პოლკ. რეზინგტონი აღნიშნავს, რომ იტალიას ნამეტან ძნელ პირობებში უხდება ომის წარმოება და ამიტომ ისე ვერ მიიწვევს წინ, როგორც ეს მის ჯარს შეუძლია.

ვერდენთან გერმანელებს სულ 2000 ზარბაზანი ჰქონიათ. გაზეთების სიტყვით უმეტეს ნაწილად მძიმე არტილერია მოქმედებდა ხოლმე. სუბუქი ზარბაზნები მხოლოდ ეხმარებოდნენ.

გერმანიის სასურსათო დიქტატორის ბატოკის ახრით მომავალში გერმანიას არ შემოაკლდება პური, რადგანაც ახალი მოსავალი კარგი იქნება, მიუხედავად იმისა, რომ მაისის წვიმებმა ცოტათი დაახია ნაქირნახული.

აღმოსავლეთის ასპარეზის ჩრდილო-დასავლეთის ნაწილში გერმანელები იერიშების დროს განსაკუთრებულ ონკანებით რუსის ჯარს მღულარე სითხეს ასხავენ ხოლმე. გაზეთების სიტყვით მღულარეს მოქმედება შემამარწყმებელია.

გერმანიის მთავარი შტაბი არ მალავს მოკავშირეთა წარმატებას სხვადასხვა ასპარეზზე.

წელიწადი მე-2
ბელაფონი № 76.
ოთხშაბათი 6 ივლისი

ალმოსავლეთის ასპარეზი. მთელ ასპარეზში ბრძოლა მიმდინარეობდა. დასავლეთის ასპარეზი მდინარის კვეთისთანამდე აღმოსავლეთის ასპარეზის მიმართულებით იმართებოდა. მდინარის ხეობის ბრძოლის პირში საბრძოლველი ბრძოლა. მდ. სოფელი ბრძოლაში მონაწილეობას არ იღებს. ბელაგის ჯარის ბრძოლის პირში საბრძოლველი ბრძოლა. მდ. სოფელი ბრძოლაში მონაწილეობას არ იღებს.

თა საფრანგეთი მოკავშირეებს ჩამოვაშოროთა.

მდ. სომხის უკანასკნელ ბრძოლაში მონაწილეობა მიუღია ბელაგის ჯარის კაცებს, რომელნიც გერმანულად ყოფილან გამოწყობილნი.

„ბერლინის ტაგეტის“ მიმოხილვით მიიჩნევა, რომ ასე ახსიათებს ინგლისელ ჯარის კაცს: მისი სიტყვით, თუცა ინგლისელი ჯარის კაცი მამაცი და ამტანია, მაგრამ მაინც ზვირის გაკეთება მას არ შეუძლია. ინგლისელი ჯარის კაცები ერთად რომ იკრიბებიან ყოველივე კარგ თვისებებს: მამაცობას, გულადობას ჰკარგავენ და იბნევიანო.

ომის დასაწყისში ქ. კოლნში ერთ ბანკეტზე ვილჰელმს სხვათა შორის უთქვამს: რაც შეეხება ინგლისს, უნდა აღვიარო, რომ იგი ჩვენს ფლოტს ვერაფერს დააკლებს, ხოლო მისი ხმელეთის ჯარის გასანადგურებლად საკმარისი მარტო პრუსიელთა ერთი გარდაილაო.

კოპენჰაგენში დაბრუნებულ მეფეზეებს ჩრდილოეთის ზღვაში უნახავთ გერმანელთა დამარცხები აღმირალი.

როგორც ვიცით, ესლახან ამერიკაში მისულ გერმანელთა სავაჭრო წყაღვემა ნავის მისვლამ დიდი მიწერ-მოწერა გამოიწვია მოკავშირეთა და ამერიკის მთავრობის შორის, შესახებ იმისა იგი ნავი უნდა ჩათვალოს სამხედრო გემად, თუ არა. ამერიკის თავის შეხედულებით გამოუმუშავებიათ. მათის სიტყვით გერმანელთა წყაღვემა, იმიტომ შეუშვეს თავიანთ ნავთსადგურში, რომ წყაღვემა საქონლის საზიდათ არის მოწყობილი. მას ეს მოწყობილება გემებზე თავდასხმას უშლიდა, ზარბაზნები ნავზე მხოლოდ თავის დასაცავად არისო.

მბრძანებელი ჯეშმარტებისა. (დროსაში ჩიდას)

ერთხელ გახეთქებში ასეთი ამბავი ამოვიკითხე: — გარდაიცვალა... მოსწყდა ცხოველებს შესანიშნავი ადამიანი ხიფსი-ბე, ოსმალეთის ცენზურის უფროსი, მეორე სულთან... და ერთი ბურჯთაგანი ოსმალეთის შინაგან პოლიტიკისაო. მე ვიცნობდი ამ ხიფსი-ბეის, თუმცა ჩემს დღეში არ მინახავს იმის სახე, იმის წვერ-ულვაში. მე ვიცნობდი იმის რედაქტორებს, და ცენზურის გასაცნობად ესეც საკმარისია. რაფაელსაც ხომ მის დიდებულის სურათებით ვაფასებ. ერთმა ჩემმა ნაცნობმა ოსმალეთში რედაქტორმა მითხრა: თუმცა ჰგონიათ, რომ მისის უდიდებულესობის სულთანის სამფლობელოში ყველაფერი ბრწყინვალედ არის მოწყობილი, მაგრამ, ცოტა არ იყოს, აზვიადებენო. ამ გულწრფელობისთვისაც მადლობელი დავრჩი ბნ რედაქტორისა და გავიფიქრე: იუდის კერძი უნდა იყოს ის კაცი, ვინც ამისთანა პოლიტიკურ დამნაშავეს მთავრობასთან დაამტყუნებო.

მთელი გერმანია აღტაცებული წყაღვემას ამერიკაში მისვლით. ვახეთე ბი სწერენ, ისტორიის ახალი კაბადონი გაღიშალა, ჩვენ ესლა თავისუფლად გავხიდავთ და შემოვიტანთ ჩვენს ქვეყანაში ზოგიერთ საჭირო მასალას. ინგლისელებმა ზღვაზე არ გაუშვეს ჩვენი გემები, ჩვენ ზღვაში გავატარებთო.

სამხედრო მიმოხილვა. საერთო მდგომარეობა.

აღმოსავლეთ ასპარეზის შესახებ გუშინდელი დებეშები არაერთარ საყურადღებო ცნობას არ შეიტყვენ: მთელ ასპარეზზე ბრძოლები შესწყდა და სრული სიწყინარე ჩამოვარდა.

ადგილი კვლავ პოზიციურ ხასიათის ბრძოლებმა დაიკავეს, რაც ჩვეულებრივად მისამებრ არ აღინიშნება ხოლმე. დასავლეთის ასპარეზზედაც არაფერი თვალსაჩინო არ ხდება. ჩვეულ ბრივი საარტილერიო ბრძოლა ვერ დენთან, და პოზიციების გამაგრება; მეტი არაფერი.

იტალიის ასპარეზზე იტალიელებმა დაიბრუნეს ზოგი დაკარგული პოზიციები და გამაგრებენ. იტალიელები თავის მართლულობენ იმით, რომ მათ ძნელ პირობებში უხდებათ ბრძოლა და ამიტომ შეუძლებელია სწრაფი წინ წაწევა მათთვის.

ინგლისელები და ფრანგები აღნიშნავენ ძლიერ სიმტკიცეს გერმანელთა საველე სიმაგრეებისას, რაც მათ ხელს უშლის შეტევის გასაგრძელებლად.

მალა წამოიძახა, შეშინებულმა აქეთ იქით მიიხედ მოხედა და წამჩურჩულა: — თქვენც კირიმე, აგრე ხმა-მალა ნუ ილაპარაკებთ... აქ სასახლის ჯაშუშები იქნებიან... წავიდეთ აქედან.

ქუჩაში გამოვედით. — ა, მამა ცენზურა ძალიან გავიწროვებო? — დავკითხე ქუჩაზედაც: მუსტაფა ეფენდი კვლავ შეკრთა. — გაჩემდით, თქვენის ღვთის გულისათვის! ილიზ-კოსკის ჯაშუშები ქუჩაში დადიან.

უბნად დიდებული აზრი მოუვიდა ჩემ დაწვრილ ეფენდის. — იცით, რა ვითხრათ. — წაილულულა იმან, — დავიჭირავთ ნავი და მოსფორაში გავიყვინათ... იქ უფრო თავისუფლად ვილაპარაკებთ...

ნავის დაქირავებამდე რედაქციაში შევუხვეთ, ეფენდიმ რამდენიმე ნომერი თავის გახეთისა წამოიღო და ნავში ჩავსვდით.

ჩვენ შევედქით პოლიტიკურ დანაშაულობის აღსრულებას: ოსმალეთის ცენზურაზე ლაპარაკი დავიწყეთ. — მამ, აგრე? ცენზურა სულსა გბლით? მუსტაფა ეფენდიმ პირზე ხელი დამაფარა.

— სსუ! მენავემ არ გაიგონოს... აბა, ფრანგულადა ჰკითხეთ: ამობილო, არ გინდა ორი მანათი გაუქო-თქო!

მენავეს გამოვლაპარაკე, მაგრამ იმის ხელი არ გამოუწვდია. — მადლობა დმრის, ფრანგული არ სცოდნია, — წაიბუტბუტა ეფენდიმ და თავისუფლად ამოისუთქა. ჩვენ ამ დროს შუა მოსფორაში მივცურავდით. — მართლა აღკრძალული გაქეთ ამინდზე წერაც კი? — დავკითხე მუსტაფა

ამ რიგად, მკვიდრმა სიმაგრეებმა შეუძლებელი გახადეს წინანდელი ხერხით ბრძოლა.

ესლა უკვე სხვა ხერხია საჭირო მოწინააღმდეგის ბრძოლის პირის გასარღვევად, მაგრამ სად არის ეს სხვა ხერხი?

მხოლოდ წინანდებული ბრძოლებით კი ვერას აწყობს, ან თუ აღწევს რამე მიზანს ერთობ მიეცემა იგი.

ამას გვეუბნება ჩვენი მოკავშირეთა შეტევის შეწყობა.

მწიგნობარის დღიური. II.

ამას წინად ჩვენ პრესაში კვლავ ჩამოვარდა ლაპარაკი ილია ქაჯავაძეზე და ჩვენმა დასვლებმა პირდაპირ და გადატრიალი მოითხოვეს განსაკუთრებული კომისიის დანიშვნა იმ შეზღუდული საქმის გამოძახებლად, რომელსაც ილია შევეუღობა ჰქვია.

მართალი მოგახსენოთ, რვა-ცხრა წლის შემდეგ გამოიძიება იმ საქმისა, რომელმაც ჯერ მაშინვე თავზარი დასცა ჩვენს საზოგადოებას და გზა კვალი აურია, მეტად ძნელი და, იქნება, მოუხერხებელიც იყოს, მაგრამ რა კი ჩვენმა დასვლებმა გადატრიალ დააყენეს საკითხი, ჩვენ, როგორც წმინდა ერთგულ მიმართულებას მატარებელი, ყოველივე მომავალი საყვედურების თავიდან ასაცილებლად, არ შეგვეძლო მხარი არ დაგვეჭირა დასვლების მოთხოვნისთვის და სასურველად არ დაგვენახა განსაკუთრებული კომისიის დანიშვნა.

მართალია ამ ჩვენ სურვილს „სახალხო ფურცელი“ „სკანდალებით ლელოს გეტანა უწოდა“ მაგრამ „სახალხო ფურცელი“ და მისი ჯგუფი ახლაც ისევე სცდებიან, როგორც შესცდა მაშინ, როცა ილიას თავის დროზე არ გამოეკომბა და მაშინვე არ ალაგმა ის ცრუ პენტელა კორპორაციონები, რომლებიც სამშობლოს ცაზე მოკავშირე ბაღრ მიფარეს ტალახს ესროდნ და თან საზარლად ხარხარებდნ...

მართალია ისიც რომ იმ დროს, — ხალხის დიდი მოძრაობის დროს, — ჩვენმა ცხოვრებამ სრულიად სხვა ფერი მიიღო: ძველი წესი და ადათი ერთბაშად დაიწვეთულ იქნა და ყველა კუთრი თუ ფეხმართალი, ბრმა თუ ყრუ, ქვიანი თუ რვეენი, ბრძენი თუ სულელი, მიხელები თუ არამიხელები, დინჯი თუ ცერცეტი, — ყველა მეთქი სულ სხვა გუნებაზე დაედა და თითქოს ახლად იშობნენო, ცილად ვარკველების ჩამოკრეფას ღამობდნ, მაგრამ ქვეყნის კირისუფალი მეტი დაკვირვება მოეთხოვებოდათ და იმ დროს, როცა ძველი ინგრეთა, ისეთი ახლა უნდა აგვეშენებინა, რომ ქართველ ხალხს თავისი საკუთარი ქერი ჰქონოდა და თავისი საკუთარი წვლილი შეეტანა კაცობრიობის ცხოვრებაში.

მაშინდელ საქართველოს მეობა — რაობისა და ავკარგიანობის გამოშატველი, სხვათა შორის, იყო ილია ქაჯავაძეც: ძველი თაობის მოღვაწე, ორმოც სამოცი წლის ნაპირახულები, დინჯი, დაკვირვებული, მკოდნე, ყოვლად მომზადებული და ყოვლად გამოცდილი; ის ადამიანი, რომელიც მხრებით ატარებდა „ოცნებას ტანჯულის ქვეყნისას“, პირველხარისხიანი მოგანი და მესაიდუმლე ჩვენის ერისა; კაცი, რომელმაც — სხვა ღირსეულთა დახმარებით, შეტქმნა და ააყვავა მეცხრამეტე საუკუნის ცხოვრება ყოველის მხრივ — იმ დიდ მოძრაობის დროს გათიშულიებით დარჩა და ჩვენც, მისგან ვაზღვივით, ქვა აფუგარეთო...

რაც უნდა დიდდ „შემცდარი“ ყოფილიყო მაშინ ილიას სიტყვა და მოსაზრებანი, ჩვენ მაინც მოვალენი ვიყავით და რაჯად დავსდგომოდით ამ ბებერ ნუხას საქართველოსისა და ყოველივე სიტყვა თუ წერილი მის წინააღმდეგ გამოსროლილი, თავის დროზე უნდა შეგვემოწმებინა და მტყუნთ მტყუნების კარამდე მივეყოლოდით.

ამის მოვალე იყო იმ დროინდელი „ცნობის ფურცლის“ რედაქცია და ის ჯგუფი, რომელმაც შემკვიდრებით მიიღო ეროვნულ საკითხის, ეროვნულ საქმეთა მოვლა-პატრონობა!

ამის მოვალე იყო მეორე ჯგუფიც მაშინდელ „ევერეტისა“ უფრო ახლო მდგომარე ილიასთან, უფრო პირდაპირი შემკვიდრები ილიას ნაქადაგვისა! მაგრამ, — აქი მოგახსენეთ — ყველამ თავგზა დავკარგეთ მაშინ და იმ დროს, როცა ილიას „ჯაშუშსა-კი“ უხადდნ (ნუ

ყოველი მართლმორწმუნეა, მხოლოდ მას, ხალხს, არა აქვს ბედნიერება მისი ხილვისა“. ზამთრობით, როდესაც მართალი ცუდი ტაროსია ხოლმე, ხიფსი-ბეი ნებას გვაძლევს ეს ამბავი მოვიხსენიოთ, მაგრამ თითონვე დაუმატებს ხოლმე: „ცუდი ამინდი იყო, მაგრამ იმ დროს, როდესაც მისი უდიდებულესობა მეჩეთში მიბრძანდებოდა, ცამ გაიღიმა, მზემ გამოაშუქა და მის უდიდებულესობას გზა ბრწყინვალედ გაუნათაო“. ასე ნებაზე ხიფსი ბეის, — რა უბედურებაა, რომ ამინდზედაც კაცს წერა აღარ შეეძლოს!! — გულ დაწყვეტილად წამოვიძახე

— განა მარტო ამინდზე წერა გვაქვს აკრძალული? — გაიკვირა ეფენდი — ჩვენ არ შეგვიძლიან ვახსენოთ სიტყვები: „რევილუტია“, „მკვლელობის განხრახება“ „უბედურება“, „კონსტიტუცია“, „გაუთცვა“, თუნდაც უცხო ქვეყნების შესახებ ვსჯავლობდეთ. „ცუდი მაგალითი არ უნდა უჩვენოთ“ — ასე გვიბრძანებს ხიფსი ბეი. როდესაც იტალიის მკვლელობა ჩემს გახეთში მოვიხსენიე, ხიფსი ბეიმ ამომიშალა და გვერდზე მიაწერა: ჩვენ გვატყობინებენ, რომ მისი უდიდებულესობა მეფე იტალიის აუქეთოდ შეიქმნაო“. მე ეს სიტყუე არ დავბეჭდე. მეორე დღით ხიფსი ბეიმ დამიბარა და წყრომით მკითხა: „რატომ არ დაგიბეჭდიაო“, ვუპასუხე: კაცი მკვდარია და როგორ დამეჭქდა — უქეთოდ არის მეთქი. მოიღეთ მოწყალება და ნება მიბოძეთ, სადად მაინც გამოვაცხადო „მოკვდა“ მეთქი.

— აგრე უბნად გამოცხადება არ შეიძლება, — გამოწყრა ხიფსი ბეი კაცმა ამ მორცხვით მორცხვი იყოს? არიან ისეთი მკითხველები, რომლებიც ნაწერს სხვა აზრს აძლევენ, მაგრამ ისინი წუპაკებს საძაგლები არიან. იყავით მორცხვი! —

ლარას ვიტყვით მის „ფერადი-ლარასი“ ჩვენ ესლუმდით და ვიცდიდით: „კაც, რას იტყვის თვით თავადი ღირსი“. ანასობაში კი „ხმა შეიქმნა“ და „მეცხრამეტე“ ილიას დღეებში „მეცხრამეტე“ ილიას დღეებში, აი აქედან იწყება ილიას ცხოვრება. ნურაფერ გავიწყობა, თუ გულ ახლილად ვიტყვით, რომ ჩვენ, ქართველებს, უფრო კი მოინტელიგენტ ქართველებს, რომელი ჯგუფისა და დასისაც უნდა ვიყოთ, — ჯერაც ვერ შეგვიშეშავებია მტკიცე და შეურყეველი დისციპლინა აზროვნებისა და მოქმედებისა. დღესაც ვერ შეგვიგნია, ვერ დაგვიფასებია ამავი და მორბა ერთმანეთისა, დღესაც ვერ წარმოვიდგინა, რომ შეიძლება ეს თუ ის მოღვაწე, მუშაკი, უბრალო მდამბო კაცი-კი არ იზარებდეს ჩვენს აზრს, მაგრამ უფადა მატოსანა ადამიანი კი იყოს!

ჩვენ ყველასა და ყველაფერს გზომავთ ვეუფურის თვალსაზრისით და „ქვეყანა და ქვეყნის საქმე კი ხშირად ფეხებზე გვიქოდა“.

ამიტომ არის რომ ჩვენი თავის, ჩვენი პარტიული აზრებულობის დასაცავად ხშირად ავარიალებთ ხოლმე იმისთანებს, რომელთაც ჯერ პირზე რძე არ შეშრობათ და იმდენი ამავი დაუფლავთ ქვეყნისათვის, იმდენი უშრომანათ ხალხის გამოფხილვისათვის, რამდენიც ქინქლას ან კოლოს; ამიტომ არის, რომ ამოვეფარებთ ხოლმე ათას გვარ ფსევდონიმებს და ორშაუკრიან ბროშიურებზე აღბრდილი, ან რომელიმე ძალის მქონებლისაგან ჰორებით გაბერაღნი, თავზე ლაშქ ვასხვას ხოლმე იმისთანა მოღვაწეს, რომლის სახელიც ჯერ პირი უნდა გამოვირცხოთ და მეგრე ისე ვახსენოთ ხოლმე:

ყველგან, ყველა შეგნებულ და განათლებულ ქვეყანაში ტოფ ტოფს უფადას ხოლმე, ჩვენში კი ხშირად რომელიმე „მანტისტი“, ან ყოვლად უწვრთნელი, უბრდელი, მოუმზადებელი ქამელიონი ისე გაგიტოვდება, გავგონებთ ქვეყნის მხსნელი ის იყოს!...

მაგალითისათვის შორს არ წავალო! სულ რამდენიმე დღეა, რაც ნიკო ნიკოლაძისა და გ. ზდანოვიჩის შორის ასტყდა პოლემიკა.

ნიკოს თავი არ დაუშალავს და პასუხს კი ვინ იცის, ვინ აძლევს? ჯერ არც ერთხელ დღეს ხიფსი ბეიმ დასწერა: „მის უდიდებულესობის იტალიის მეფის ავადმყოფობა სერიოზულია, რაც მის ხანში...“

„მესამე დღეს — აღნიშნა: „მეფეს ავადმყოფობა უმეტა“. მეოთხე დღეს; „მეფის მორჩინის იმედი თითქმის აღარა აქვთ“. ხოლო მეხუთე დღეს კეთილ ნება და დასწერა: „გარდაიცვალა“. ამგვარად ჩვენს გახეთში იტალიის მეფე მარტო მეხუთე დღეს მოკვდა.

— მამ, რალა საჭიროა პრესას? — ხიფსი ბრძანებს: თუმცა წინასწარ მეტყველი მართლ-მორწმუნეთა ზნეობა, ზრუნავდა, მაგრამ დედაცაცებს ქუჩაში გამოსვლა არ აუკრძალა, მხოლოდ უბრძანა: სახე მოიბურთო, რომ არავინ აცდინოთო. გახეთშიც დედაცაცით პირადად იქნა უნდა გამოდიოდეს. იგი მორცხვი უნდა იყოს. გახეთს რომ ყველაფერს ლაპარაკის ნება მივცეთ, ეს ხომ იმას ვანება, რომ დედაცაც ქუჩაში გატიტყვდეს! ფუი, —

— მამ სიმართლის თქმა არ შეიძლება — ხიფსი ბეი ბრძანებს: ისიც სიმართლეა, რომ დედაცაცს ყოველთვის თავსახავს თვისი მშენებანი, მაგრამ ქუჩაში გატიტყვების ნებას აი არავინ აძლევსო.

— ნუ თუ მკითხველები მას ისეთი სულელები ჰგონია, რომ ვერ მიუხედავნიან — ერთხელ, როდესაც ხიფსი-ბეი კარგუნებაზე გახლდათ, მეც კი გაეუბნედათი შენიშვნა, მაგრამ გაჯავრებით შემობედა და ცივად მითხრა.

— განა ცოტაა ისეთი საძაგელი კაცი რომელიც დედაცაცის დანახვაზე ათას რამე გაფიქრებს, თუნდა ის დედაცაც მორცხვით მორცხვი იყოს? არიან ისეთი მკითხველები, რომლებიც ნაწერს სხვა აზრს აძლევენ, მაგრამ ისინი წუპაკებს საძაგლები არიან. იყავით მორცხვი! —

თი არ გამოკვეთილია ნიკოლაძის თავისი... ნამდვილი სახელით, მამასადამე არავის არ შეუძლია შეადაროს და შეაფასოს ღირებულება ქვეყნისათვის ნ. ნიკოლაძისა და ამ ვილაქებისა; არავის შეუძლია გადაჭრითა სთქვას: ალაბარაკებს ამ ვილაქებს საქმის სიყვარული, თუ დამპყრობა და ღირსიანობა?

ნაწერი და სიტყვა მათი კი ელემენტოვანი ქვეყანას, გალანძული რჩება ნ. ნიკოლაძე, ვინაიდან მას ყველა იცნობს და თუ პირადად არ იცნობენ, გვირ მისი ხომ გაუგონიათ, მისი მლანძველები კი ბურჟუაზიამ აზოგარებინა და უხილავად სიცილ-ხარხარს აყრიან!...

თუ რომანძვე, — დამენახე ვინა ხარ შენ, რომ ქვეყანას შეაფასებინო ჩვენი ნათქვამ-ნამოქმედარი! ხოლო თუ იმდენი ვაშაკობა არა გაქვს, რომ ქვეყანას დაენახე, იყუჩე მინც, შესაპარო და ნუ სწამლავ მკითხველების ვულსა და გონებას გველურის სისინიო!...

მაგრამ ვინა ჩვენ ამდენი გვემის? ვინა პირველია ჩვენი ასეთი უწყესო წესი ჩვენის მოღვაწეების დამცირება-გაბიზარებისა?...

ასეთი წესის მსხვერპლი შეიქმნა ილია ჭავჭავაძეც და მის უმედურებაში ყველას გვიღვეს წილი!...

ჩვენი მიზანია მოსიხოს, განადგურდეს ასეთი წესი და ამიტომ ვებუძვართ ილიას შესახებ საგურამოდან გამოგზავნილ წერილს, იმ სახით, როგორც იგი გადმოგვტყუდა იყო მოგზავნილი „ივერიაში“ (ივერია № 54, 1905 წლის).

ჩვენვე დავებუძვართ ილიას პასუხსაც „ნუ—თუ“—ს. დავ ჩაუყვირდეს ჩვენი ახალგაზრდა, ის ახალგაზრდა, რომელსაც ყური მოუკრავს ილიას შესახებ ამ ბებნისათვის და გაითვალისწინოს რამდენად უსამართლონი ვართ!...

ძველი მიწისმარბი.

ილიას შესახებ.

„მოგზაურის“ უკანასკნელ ნომერში (№13) დაბეჭდილია კორესპონდენცია. ს. საგურამოდან გლეხების მოძრაობის შესახებ, რომელშიაც სხვათა შორის, ამგვარად არის აწერილი თ ილია ჭავჭავაძის განწყობილება ადგილობრივ გლეხებთან: საგურამოს საზოგადოების რეზოლუციონა დაქვე მარტს თავი მოაყარეს და მოაღაპრეს თავისი ჭირ-ვარამზე, თავისი და ბუნებრივ ცხოვრებაზე. ხალხს გადაწყვიტა, „მოაოტო“ გამოეყენებინათ აქაურ მე-მამულეებს: ილია ჭავჭავაძეს, გვაი სტა რასიელსა და ტატო ტიციშვილს. კრებას 2000 შეტი კაც და ქალი დაესწრა. მოა-

ღაპრადკეს თავიანთ ჭირ-ვარამზე, კათხის რეზოლუციონა და მიწისთან განსწორებულ ცხოვრებაზე. ბუერი გულის განსკნინი და სულის აღმაშენებელი ამბები თქვა ხალხს ამ კრებაზე. მოგვიყვან აქ თრიალეს ნიშუ შად.

ერთმა ახალ-სოფელელმა გლეხმა სთქვა: „გასულ საფეხელმა, როცა სანადვლო უანა მოგვიყვან, ვახსელ ბატონს და მოაგონებ, რომ მოურავი გამოეგზავნა და მის გარეშე. ველოდე ერთი დღე, მერამ არ გა-მოჩნდა; მერე დღეს ნამუდგავეს ჩამოვიდა მოურავი, კაცი გულქვა და შეუბრა-ლებელი. გაეყვით უნა, დაეუღე ჩემს შურ შუე და ამისობაში კიდეც დამაზდა რენ-ლავე წამოიღე ურემო“ — მომანახა მოუ-რავს და თვითონ კი ცხენით გაქუსდა. რა-დგან დამე ბნელი იყო და გზა ცუდი ილია ჭავჭავაძის კალამდე, შექმინდა ურმის გა-დაბრუნების და ამ დამეს მკაერე მერე დიდას წავიდე ურემო. ვიდრე მოურავი და ილია ჭავჭავაძე გამოაღვიძებდნენ, მე ურე მი კალაზე მივტანე, მაგრამ მაინც ვერ გადავირჩიე მოურავის რისხვას და ღანძლავს. არ მიიღო მსა, ბატონი ამანდღეს და ის მიადგეს. დადი ხნის ღოდინის შემდეგ ამანდა ბატონი ილია ჭავჭავაძეც, გამო-ბრძანდა ბალაონზე, დამეკვილა და დამ-ტყუა. მერე დამიწოე უშუერის სიტყე-ბით ღანძლავ: „ახლავე ეგ მსა დაბრუნე და იქვე ჩაიტანე, სანადვლო, როცა მოუ-რავს დრო ექნება, ჩამოვა, ახლად გამოი-ღვდის და გაქვითვს“. ბუერი ვუმბარე, ვეჩევე, ესა და დეათავალით, თუ ერთი თვე თავი აკლავს, თავი მომიჭერი თუქი; თუ ადამიანს არ იბრადებ, ეს უნო საქონელი მაინც შეიბრადე შეტი, მაგრამ ამოდ მსა ისევე იქ ჩავიტანე, დაედადე ურემო და ველოდე ერთი დღე, მერე, შესამე, მა-გრამ არ არის მოურავი იქ ველოდე, მანამ მსა საქონელმა არა დამადა და არ გაა-ხრა“.

„ამ საშინაო, — დაიწოე სოფელ გურ-მანთ კარელმა გლეხმა, — დიდი ვახუშტის გან წყალი, რომელიდაც შეიქმნა თხი თუ ხუთი სოფელი ვსარგებლობდით, გაყენა, გაყენა ისე, რომ მთად უწყადოდ დარ-ჩით. სოფელს ზეგით სმ ვერსხე ტუქში და მიუყვალ დეკემე, ჭავჭავაძის მამულში, გამოადის ზატრა წყარო, რომელიც საშინ-რობით არ იქნება. დაეწოე ამ წყაროთა სარგებლობა; დაეყენა თავადმა მოურავები, ბატონი და ავადკადა წყლით სარგებლობა. თანაც გაითხრეს, ვისაც წყალი უნდა, იმან თითო სულ საქონელზე თაი შირი უნდა გადაეღოს თუქი, და სსმელ წყალს შექთად დაეთმობოთ. იძულებული ვიყვიეთ, დაეთანხმებოდით; მთელი საშინარი ვადე-ეთ ასე უნდაური ხარვა. ჩვენს სოფელში იყო ერთი ძალზე დატავი კაცი, ასე რომ

ფაფენდმ: — ხედავთ იმ სახლს? აქ სილოვრობს ხიფსიბე, მეორე სულთანია, მობანებელი ქემბარიშებისა, როგორც იმას უწოდებენ. აი, ამ სიშორედ უნდა ვგზავნოთ ხოლმე კორრექტურის ფურც-ლები — ჰკვირობდა ეფენდი.

— თქვენს ცენზორს ის უპირატესო-ბა მაინც აქვს, რომ იგი აზიაში სცხოვრობს და აზიაში ჰმოქმედებს-მეთქი — წა-ვიდულენე და ვაგზუმი. ეფენდიც ერთ ხანს სლუმდა.

— ნუ თუ არ ხედევენ, რომ თქვენი ხიფსიბეის მოქმედება და საქციელი უტევი-რობა და სულელობა? — დავარღვეე სი ჩუმე.

— უტევირობა და სისულელე ერთ არა, უმეტრებათა, მაგრამ სწორედ ამ თანხის წყალობით ჩავიგდო ხელში ეს თანამდე-ბობა ჩვენმა ბეყერმა და ბატონ-ტერნა ხიფსი-ბეიმ. 1878 წელს, ომის გათავები სსს, იგი სოფიდან მოვიდა და ცენზორ თან უბრალო მწერლად დადგა მისი თანამოსამსახურენი სიცილითა კვდებოდნენ, როდესაც ხიფსი-ბეი უბრალო-გაზეთების კითხვის დროს წამოიხაზა ხოლმე: „გა-ნა ამის დაბეჭდვა შეიძლებოდა?“, „მაშ, რა უნდა ექმნათ?“ — ჰკითხავდნენ ხოლმე „სხვა გვარად უნდა ეთქვათ... აბა როგორა? — ეკითხებოდნენ ამხანაგე-ბი და თან სიცილით იხორციებოდნენ. ხიფ-სი-ბეი იმდენად გულ-უბრყვილო ტუ-ტუცი იყო, რომ დაწერილს სულ სხვა სიტყვებით ამბობდა. უბედურებას — ბედ-ნიერებას არქვედა. ამხანაგებს იგი პამ ბულად ჰყავდათ გამბარე. ამ ტუტუტ სხუბარას ამბებმა უმოხარეს სასუქისის ყურამდევ მიადღია. „ხიფსის“ (მაშინ მარტო ხიფსის ეძახდნენ) ამბებს გასარ-თობად უამბობდნენ ხოლმე. მაგრამ საქუ-რისმა სხვა თვალთ შეხედა ჩვენს ხიფ-

ჩვენ — დარბებს გვეყვად ზურგზე ავიდე-ბული თავისი ცოლ-შვილით ერთ დღეს ამ კაცს აქმის ორი კოკა, გადავიდნ მხარ-ზე და მიჰქინდა ხსხში. გზად გამოყოფი-ლი დანახა ი ჭავჭავაძის მოურავმა, გა-ვარდა, სწვდა ექვში, დაწყო ღანძლავა: რატომ თვეში ათ შურს არ იხილი. გლე-ხმა მიუგო: „თქვენი ათი შური საქონელზე დასადგინეთ და მე კი კატე არ შეყოს; ან ათი შური უნ მომცა, ეს ორი კვირა, რაც ავანტადი ღოგინიდან, ხომ იგი — სულ ავად ვარ; ნათქვამა „წყალი მდევსა და გველუმსინც არ დაუტევიან“ — და თქვენ ხომ ქრისტიანები ხართო. შენთან ბუერი ღანძრავი არ დიხსო. ამ სიტყვებით მოურ-და მოურავი სარდავს და ორთვე მასე-ვე კოკა ზედ გადაამტვრია და დაეჭვდა გლეხს, ამ ამასზე ილია ჭავჭავაძე ბალა-ონიდან უყურებდა, 400 მანეთთან ქურქში გასვეული, გულანდა იღინდა და თანაც აქებდა ერთგულ მოურავს: „უხანდ, მე მბრ-ნიშვილი, უხანდ, ეგრე სუსი უნდა მისნე; რომ თაზე არ წავგასხდნო“. უბედური გლეხი, ვიდრე სანდში მივიღოდა დასე-ღეული, გზაში მთად გაუწეულიყო. მივიდა სხდში, მაგრამ იქვე კერა გრე-ბული დახვდა უშუშობის გამო. განდა სელ-ახლად ავად და ერთ კვირასე გაათავა მრ-ვატანსული და წამებული სიფიფილო“, — დათავა გლეხს ეს შემსარავი ამავი. „გე, რა გავარტყლო, თავადიშვილი კარგი არ არი, ავი რა თოსო“.

თუ რომ ცნობილი მგონია ასეთ ამბებს სხვისი გლეხებთან, მამ საგურამოს სხვა მუბატონებთან რადა იხსენებ? ეს მკითხვე-ლანათვის მამინდგოა გამოსაცნობად... *) ნუ თუ ეს აღმამშობიელი ამბავი მართალია? ნუ თუ გლეხის ნამამობის ავტორს მართლა ასეთი დამოკიდებულება აქვს გლეხებთან? ჩვენ არ გვინდა ეს და-ვიკეროთ და გვიჩვენია ჯერჯერობით იმდენი ვიკონიოთ, რომ თვითონ თ-ლი ილია ხმის ამოიღებს და კორესპონდენ-ციის შინარის უძაფრელობას და-გვიმტკიცებს (ივერია № 54, 1905.)**

მილოცვა.

თ. ხუსკივიძის მოღვაწეობის 35 წლის შესრულების გამო „სამშობლოს“ რედაქციამ ძირულიდან მიიღო შემდეგი წერილი **ჩვენს სსსიქალღმლო და ფრინდ-საშახილო მამულიწმილო თაოთხ-ლო!** სულით და გულით უფროდებ-ბით ჩვენი საზოგადოების მიერ თქვენი

*) კორესპონდენცია იუთენის მიტანს ვ. რედ.

** ილიას პასუხს ხელ დაგებულათ. რედ.

ოცდა თუთხმეტი წლის სამწერლო ასა-რეზზე მოღვაწეობის ჯგროვან დაფასებას; აღფრთოვანებული გრძნობით გილოცავთ ამ დიად დღესასწაულს. კვლავაც გისურ-ვებთ დიდხანს სიცოცხლეს, რომ თქვენ ნიჭიერ კალამს მომავალშიაც შევხატებოდ ჩვენი დარბ ლიტერატურისათვის ისეთი გრძნობიერი, პირდაპირ ცხოვრებიდან ამო-ღებული და შემბატობილი ნამდვილი აზრები როგორსაც გვასმენდით დღემდის. დაკანონი დათ სუხაშვილი, ერმალბე-განათიძე, ალ. სარტაშვილი, ნატ. სუხაშვი-ლი, დავით სხრანაძე, კანოელ კახაიძე.

ახალი აზრები.

კვირას, 25 ივნისს, ნახშირში (ტუბი-ულში) გამიძრა წარმოდგენა წარმოდგინეს „არსენა“. წარმოდგენამ რიგინათ ჩაი-რა ხალხიც ბლომით დაესწრო და ნასი-ამოვანი დარჩა.

ნახშირში მუშებს უკვე დაუწყიათ ფულით გროვება თეატრისათვის შერობის ასაშენებლოთ.

ქართულ გიმნაზიას მთავრობის მოწერილობა მოუვიდა. წარუდგინონ სია 1896 წელში დაბადებულებსა.

საფორჩხის მცხოვრები დიდ გაქე-რებას განიცდიან ძველ პოლიციის ქუ-ჩის უარვისობით. ამ გზას ძალიან საკი-რობენ ებრაელები და წვანეკვიცილის მცხოვრებიც, ეს გზა კი დიდთ არის გა-ფუქებული. საქიროა ამას ყურადღება მი-მქცეს.

ყაფის ახლო-მახლო მიდამოებში დიდი უსუფთაობაა. საქიროა ყურადღება ვისგანაც ვერ არს.

ქუთაისის გუბერნატორის განკარ-გულებით მეფურენ ქრისტეფორე შეყრი-ლამდეს პურის ზედ მეტ ფასში გაყიდვისა-თვის მიუსაჯეს ორი კვირის ციხეში ჯდო-მა.

ქუთაისის გუბერნატორის განკარ-გულებით შორანის მახრის ვაქარს სო-ლომონ გუმელამდეს ფას ზევით საქონლის გაყიდვისათვის მიუსაჯეს ერთი კვირის ციხე.

ქუთაისის გუბერნატორის განკარგულე-ბით ალექსანდრე ვანჩაძეს მიუსაჯეს ორი კვირის დაპატიმრება.

ქუთაისის გუბერნატორის განკარგულე-ბით კონსტანტინე შერგელაშვილი ღვინის გაყიდვისათვის დაჯარიმეს 25 მანეთით.

ქუთაისის კოპერტივებმა გუშინ უკვე დაიწყეს შაქრის გაყიდვა, მათ დიდმა-ლი ხალხი აწყდება: გირვანქა ფხენლი შაქარი იყიდება 18 1/2 კაპ.

ბელ მოღვაწეობას ეწევა ხალხის ანარკი-ლი, ყრუ-მუნჯი და ცრუ. რიგინათ კაცი კი გაურბის მწერლობას!.. ეს ხიფსი-ბეის სისტემა გახლავთ. მას მხარს უჭერს ბე-ვდითი სიტყის ჯალათი საქურისიც.

მერე რად იქცევა ასე, რისთვის? რა სარგებლობაა?

მეტ ვკითხე ერთხელ ხიფსი-ბეის, რა ხელსაყრელია წერით აღკრძალვა იმ დეიტებისა, რომლებიც ცხოვრებაში ნამ-დვილად ხდება მეთქი, მაგრამ იმან თავი-სებურის აუჩქარებლობით, თავისებურის სისხლის ამღერევე გულციკობითა და დამ-შვილებით მიპასუხა: „ხალხს ელევა, კი არა, მეტი აშინებოთ“, და სხვებზე ამ უყენება, ბრძნული გამომეტყულება მი-იღო. ვინ იცის, რამდენი სულელი კაცი მიჩნიათ ბრძნად, რადგანაც ამ სულელს შეუძლიანთ სახის ბრძნული გამომეტ-ყულებაში მიღება!..

ერთი კითხვაც... ნუ თუ არ შეიძ-ლებდა ცენზურას... ისე, როგორმე... თუნდ კონდრაბადით შეატყუოთ სიმართ-ლე?..

მუსტაფა-ეფენდიმ თავი ჩაღუნა და ამოიხრა.

რასა ბძანებთ. რა დროსაც გენე-ზავთ, დღე თუ ღამე, ბაბაყულით მის-ჯდობაში მაგინდის და თითოელ წერილს, თითოელ ამბავს სინჯავს, ზომავს, სწო-ნის. არავის არ ენდობა. ათასგვარ სულე-ლურ ფიქრით იმსჯელებს: „ვაი, თუ ამ წერილში ვამბობა რამე, ვაი, თუ იმას არ მოეწონოს, ვაი თუ მომესპოს ჯამაგირი, ჩინები ნდობა“, ... ბობოქრობს მთელი დღე და ჰკრეკებს და ჰკრეკებს ნაწერებს, შლის დაუნდობლად, უღმერ-თოდ, უაზროდ და ტუტუტუტად. არა, ხიფსი-ბეის ვერაფერ მოატყუებს. თითო სიტყვას ათასჯერა კითხულობს...

საბრალო მუსტაფა ეფენდი სსსოწარ-კვეთილებას მიუტყდა.

მუსტაქ ნილით შემობურთული ჩვენი ნავი კი მარმარლოს ზღვის ზედა-პირზე წყნარად მოკურავდა.

გუშინ წინ ქუთაისში ჩამოვიდა სანიტარული მატარებელი და გუშინ დი-ლას წაიყვანეს ქუთაისის სამხედრო ლაზა-რეთიდან გორში 250 ავანტიანი ტყე-პოლკის ხელს გავსა შეიქმნა ტყე-პოლკის მთავარს, მთავარს 200 მან. ქურდი შეი-ყრეს.

ამ დღეებში ქუთაისში დიდი სი-ხეები დაიჭრა.

ამ ეამდ ფუთი პარკი ქუთაისში ფასობს 36 მანეთად.

სანოვაციის ფასები: ქალბ *ფეკილი ფუთი 2 მან. 50 ვ. სიმინდი—2 მან; ყვე-ლი ჩარეკი—1 მან, ოყავი 1 მან 20 კაპ. პომიდორი—5 მან კაპი; ხახვი—2 მან. 40 კაპ; კომბოსტო—1 მან. ხილუფლების ფასები: საზამთრო 100 ცალი—20 მან. ნესვი 200—20 მან. ვაშლი ფუთი 1 მან. 50 კ. გულაბი მსხალი 4 მან. 50 კ.; ისე მსხალი 1 მან. 40 კ. ატამი—4 მან. ქლი-ავი თეთრი 2 მან 20 კაპ. შავი ქლიავი —2 მან 50 კ. თხილი გარეული—5 მან გაურჩეველი—2 მან. ტყეშალი კაკალი—1 მან.

თბილისი.

პრ. ცვაგარელი ამ ეამდ თბილის-ში იმყოფება.

ქართ. დრამატული საზოგადოება სთხოვს ქალაქის გამგეობას 4 დღე და-უთმოს წარმოდგენებისათვის ზუბალოშვი-ლის სახლში:

როგორც პეტროგრაძის დეკემბრთა სააგენტო იტყობინება 2 მკათათვეს სა-ღამოს 5 საათზე და 30 წუთზე პარიზში გაერთიანდა ცნობილი მეცნიერი პრო-ფესორი ილია მენციკოვი.

2 მკათათვეს კრება ჰქონდა დრა-მატიულ საზოგადოების მიერ არჩეულ საგანგებო კომისიას, რომელმაც ითათ-ბირა, თუ როდის და როგორ მოაწყოს ვალ. გუნიას მოღვაწეობის აღსანიშნავად იუბილე კომისიამ ჯერ-ჯერობით შემ-დეგი დაადგინა: 1) იუბილე გამართოს მომავალ გიორგობისთვეში, 2) მიმართოს ქართულ ყველა კულტურულ-განმანათ-ლებელ დაწესებულებათ იუბილეს თა-ვისათ წარმომადგენელნი დაეზღოს მომ-წყობ კომიტეტში და აგრეთვე კერძო მკოდნე და გამოცდილი კაცებიც მოი-წვიოს კომიტეტის მუშაობაში მო-ნაწილოების მისაღებად, 3) შედ-გენილ და დაბეჭდილ იქმნას ბიოგ-რაფია ვალ. გუნიასი და ამ საქმის შე-სრულება ეთხოვოს ან ივ. გომარტელს და ანუ ბ-ნ ტუმბაძეს.

ვახის წამალი. კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებამ მიიღო ფრი-დონოვის სავატრო სახლისაგან 500 ფუ-თი შაბამანი, რომელსაც საზოგადოება წერილ-წერილად აძლევს სოფლის მეშა-მულეთ ფუთს 17 მან. 40 კაპ. თუკვე საზოგადოება კიდევ მიიღეს იმავე ფრი-დონოვისაგან რამდენიმე ათას ფუთ შაბა-მანს

ილია მკინიოვი.

ივლისის შარავს მარხში გარდაიცვალა სსსეკანთქმული მეცნიერი სოფლო-გ-პრო-ფესორი ილია მკინიოვი. იგი დაიბადა 1845 წელს, სწავლობდა სარკაფის მე-2 კლასში-ში, 1862 წელს. შევიდა სარკაფის უნივერ-სიტეტის სასუქებისმეტყულო ფაკულტეტზე, რომელიც გაათავა კიდევ 1864 წელს. შემდეგ სსსეკანთ-გარე მუშაობდა: ჰესისენს, ტიანგესს და მიუხენში. 1867 ადესამა დოქტორად აირჩიეს, შემდეგ პროფესორობაც მიიღო, 1882 წ.

1886 წელს დაწამდა მკინიოვი გამბე-იყო მარხში ასრეულ მსტრენის ინსტიტუ-ტის ერთის განყოფილებისა. იგი მანაწილეო-ბას ადგება რეზულ და კერძოულ ენაზე გამო-სულ ურჩხალებში ბუერი მისი ნაწარმოები ცალკეც არის დაბეჭდილი. მკინიოვის დაკარგვა დიდი დასჯადისია მსოფ-ლიო მეცნიერებისათვის. იგი თვალუბდა, სხვა თა შორის, უჩვეულოდ კუმბრიფიფიფიფიფიფი დაწა-რსილად. განსაკუთრული გატყუებული იყო ამ აზრით, რომ ადამიანს შეუძლიან უყვადვას მთად წიოს და სსსეკანთ-გარე მუშაობდა მქსადგებულ იყო ფეფოსოფიფიფიფიფიფიფი მისი სხველი ცხო-ბიდა მთელ ქვეყანაზე და მისი აზრები ეო-კვლევის დადს მთქმამ-მოთქმას და ინტერესს იქვეყნა. (სსს.)

გუჩკოვი სრულიად განიკურნა და ეხლო პეტროგრადში დაბრუნებულა და ახლო მომავალში თავის თანამდებობის შესრულებას შეუდგება

ვაკრობა მრეწველობის სამინისტროსთან განსაკუთრებული კომისისა დაუნიშნავთ, რომელმაც უნდა მოაწყოს სახელგანთავის კონვენტია გაყიდვა.

ც ხ ი ე თ ი.

იაპონიის მთავრობამ გადასწყვიტა რუსეთში სამოგზაუროდ გამოგზავნოს პრინცი კანინი განსაკუთრებული დავალებით. გაზეთები პრინციის მომავალ მოგზაურობას დიდ მნიშვნელობას აძლევენ და მას ახლო ხელშეკრულებას უკავშირებენ.

წერილი ახალ-სენაკიდან.

ამ ზაფხულში ორჯერ შევიქენ ბედნიერი. ორივე ბედნიერება მხოლოდ და მხოლოდ იმით განიზომება რომ ახალ-სენაკის, მთელი სამეგრელოს ამ მთავარ დაბის მოწინავე საზოგადოების „საზოგადოებრივობას“ გავეცანი.

21 იანვარსთვის აქ დავსწარი ადგილობრივ კომპარტიის წევრთა დამაფუძნებელ კრებას, რის შესახებაც წერილიც მქონდა „სამშობლოში“, ხოლო 3 მკათათვის მოვისმინე სენაკის ვახუშტი. წ. კ. გამ. საზ. გამგეობის წევრთა მოხსენება და კამათი.

პირველ შემთხვევაში საზოგადოებამ საოცარის სინამდვილით გამოამხურა თავისი ეკონომიური გემოვნება, ხოლო მეორე შემთხვევაში იმავე საზოგადოებამ დაგვანახა, თუ რამდენად ძლიერია იგი კულტურულიად. ეკონომიკა და კულტურა ერთი მთავარი და ყოველის შემცველი ფაქტორია ერის ცხოვრებაში.

რა ხასიათისა და როგორი იყო წ. კ. გამ. ს. კრება? კრება დაიწყო ღამის ცხრა საათზე. თავმჯდომარეობდა გ. მდინარაძე. გამგეობის მდიანმა პ. ლორთქიფანიძემ საზოგადოებას გააცნო 1915 წ. ხარჯთა აღრიცხვა; მეორე წევრმა თათაროვილიმა კი 1916 წლის ორივე მომხსენებელმა ნათლად დამტკიცეს, რომ მას შემდეგ, რაც ამ საზოგადოებაში საწევრო გადასახადი სამი მანეთის ნაცვლად თითო მანეთი იქნა დაწესებული, წევრთა რიცხვი საკმაოდ გადიდა და მატერიალურადაც საზოგადოება მოღონიერდა, —რასაკვირველია უწინდელთან შედარებით და არა არსებითად.

კრებას წაუყიხეს აგრეთვე პ. ლორთქიფანიძის მოხსენება, სადაც მომხსენებელი მითხროვდა მატერიალური და ხეობა-არევი დახმარება გავწია საზოგადოებას დგილობრივ სამკლასიანი საქალებო სკოლისათვის. თითოეულმა მომხსენებამ მხურვალე კამათი გამოიწვია. კრებამ მადლოდა გამოუცხადა გამგეობის წევრებს, მაგრამ მიუხედავად ამისა რამოდენიმე წევრმა საყვედურიც არ დაივიწყა, ზოგიერთები გამგეობას უფრთხილობაზე უთითებდნენ. წინამძღვრმა მომხსენებელმა სჩანდა, რომ გამგეობას დაუარსებია თერაპიის სა მკითხველო სენაკის ახლო, მახლო მდებარე სოფლებში, რომელნიც ს. წ. გამ. ზაგ. მფარველობის ქვეშაა, მოუწყვიათ რამოდენიმეჯერ ლექციები; გაუმართავთ სერონობა საზოგადოების მატერიალური საჭიროებისათვის და სხვა და სხვა. ასე რომ გამგეობის წევრებს თავისი ხანგრძლივი მუშაობით დროსა და პირობების შე სავფერისი ენერგია გამოუჩენიათ, მაგრამ თუ უფრო მეტი საკვირველი რეზორპები არ მოუხდენიათ ამ რამოდენიმე წლის განმავლობაში, ამის მიზეზი უნდა ვეძოთ არა თვით გამგეობისთვის მოკორილ უნიათობაში, არამედ თვით ს. წ. მ. ს. მატერიალურ შემძლეობაში და ხალხის კულტურულ მოთხოვნილების ხასიათში. ერთ ამ პირობებთაგანს კი ისეთ უკიდურესობამდის დაუძალდა გამგეობა, რომ სენაკის სამკითხველოში გამოაწერია გაზეთების გაყიდვაც კი უკადრებით, რათა ნივთიერ სიღუპიერს გაქცეოდნენ.

სად ყოფილა და როდის მომხდარა, რომ სამკითხველოს წიგნებითა და გაზეთებით ვაკრობა დაეწყოს? მაგრამ წყველ უფუფუნად ვაძრუნებ? უფრო მეტი შეუძლია? ან და როგორია თვით ის სფერო, რომელშიაც გამგეობას უხდებოდა მოქმედება? მე ვიცი რამოდენიმეისეთი მავალითა, რომელიც ძლიერ ახასიათებს სენაკელ

თა კულტურულ ღირებულებას. რამდენჯერ მომხდარა, რომ ადგილობრივ ისეთ პაწა დარბაზში, სადაც კატა კულს ვერ გამართავდა, ლექტორს ლექცია მხოლოდ ცივი კედლებისთვის წაეკითხოს, დრამა ტიული წრეს მხოლოდ თავისთვის ეთამაშოს, ხალხი კი ან სრულიად არა და ან ძლიერ ცოტა დასწრებულეს? თუ სენაკში ასეა, რაღა იქნება მის მიმდგომ სოფლებში, სადაც ინტელიგენტი გზათაც არ გაიას? ცხადია ასეთპირობებში ისეც დიდი ღვაწლია, რაც მოუხერხებიათ. ერთი სიტყვით, სამეგრელოს ამ მხარე კულტურულად რაიმე ნაყოფი მოიტანათ, საჭიროა ნივთიერ სახსარი, ნიადაგი თვით ხალხში მუშაობის გასაპოხიერებლად და გმირული თავდაწირვა. მიუხედავად ყოველივე ამისა ზოგიერთი წევრი მოითხოვდა, საღამოსა და საკვირაო კურსებს, თუ სახალხო უნივერსიტეტებს, სამკითხველოთა გავრცელებას, კიოსკებს და ვინ იცის კიდევ რას არა?! ხოლო გამგეობა ასეთ პრეტენზიებს ერ

თსა და იმავე პასუხს აძლევდა: ყოველივე ეს ძვირფასია, მაგრამ ხელს გეშლის „ფული, ფული და ისევ ფული“.

საკვირველი იყო ზოგიერთების ჩივილი: გამგეობამ რათ არ დაგვიტედა ცალკე წიგნაკად და ისე არ გავცანო წლიური ანგარიშებსო. როგორც ეტყობა იმ პარტიკულ პირებს ეკონომიური დაზოგვის ალლო ძლიერ სუსტი აქვთ. უფრო მეტი საკვირველი და არა ბუნებრივი იყო ბ. პ. ლორთქიფანიძის მოხსენება, იგი მოითხოვდა წ. კ. გ. საზოგადოებიდან ნივთიერ დახმარებას ადგილობრივ საქალებო სკოლისათვის. განა თვით ბ. პ. ლორთქიფანიძე არ გვეუბნებოდა, რომ „ჩვენი ავლა—დიდება, კურდღელს აეკიდებოა“? მეტი რა მოსახერხებელი ახვევდა ასეთი ავლადიების საზოგადოებას თავს სანკლასიან სკოლის საქმესაც?

ამ მოხსენებამ დიდი აურზაური გამოიწვია ხალხში. გამოჩნდნ მომხრეები, რომელნიც დაჟინებით მოითხოვდნენ, სკოლის საქმე საზოგადოებას გადასცემოდა. ბ. პ. ლორთქიფანიძემ იცავდა ამ აზრს, და თავის მხრით ოცი მანათი წლიური დახმარებაც აღუთქვა. მაგრამ კრების ოცდამთხმა ხმამ, წინააღმდეგ ჩვილმეტისა არ მიიღო სკოლა თავის მფარველობის ქვეშ. ბ. მომხსენებელმა ბრძანა შემდეგ, რომ „ეს ჩემთვის დიდი იყოფოა“, „მე ამით გამოკიდდება მივიღე, საზოგადოების სულიერ ძალას გავეცანიო“ და სხვა ასეთები. არვიცი რისი თქმა უნდოდა ბ. მომხსენებელს ამით, მაგრამ ის კი ცხადია, რომ დილის ასპარეზი და გამოასცდელი ალაგი ძლიერ კულუ ამოურჩევია. გამოკიდული მხედარი არასოდეს არ გამართავს ოღრო ჩილრო სალკლდეშში დღის და გვიკვირს საზოგადოების შემძლეობაში უადრესად ღარწმუნებულმა მომხსენებელმა, რათ მოიფიქრა შეუძლებელის შესაძლებლობა!

ჩვენის აზრით სასურველი იქნება, რაც მეტს ვიწრო წრეს აირჩევს ს. წ. კ. გ. ს. თავის სამოქმედო და რაც შეიძლება ინტესიურსა და თავის კომპეტენტის პრინციპებს ააშუშავს მასში ამისთვის კი საჭიროა ილიონი რამე ნივთიერ უზრუნველყოფისათვის ღვადილდრო ირცხვიწევრებისა. ამხრით სენაკელ საკმარისია მითთვის, თორემ „ორი კურდღლის მდევარი, ვერც ერთს ვერ დაიჭერს“.

ბოლოს აჩუღილი იქნა გამგეობის შეიდი ახალი წევრი და-სარევიზიო კომისიის სამი წევრი.

კრება დამის პირველ საათზე დაიხურა.

ბუნებრივად.

პროვინციის ცხოვრება.

ს. აბადათი (სამეგრელო). „უბედურ კაცს ქვა აღმართში მოეწყვიო“ სწორედ ჩვენ სოფელზე ითქმის. ორი წლის ზედღზედ მოუსალოდებამ, ნიაღვარმა, სეტყვამ გვალვამ და მათგან გამოწვეულმა შიმშილობამ უშაზე გახნიქა გლეხის ისედაც დაეარდნილი ოჯახი.

არა მგონია ს. აბადათში ზუთიოდ კომლის გარდა, ვისმეს ჰქონდეს საკმარისი სიმინდი. მთელ ამ სოფელში შიმშილობა გამეფებული. 23 იანვარსთვის, როგორც იყო ვეღირსეთ გამოწერილ სიმინდს და ამ ბოლო ხანებში დაურიგდება მცხოვრებთ სიმინდი მანეთ ნახევარი გვიჯდება ფუთი და ისიც მიწით და ათასგვარ ნავვით არის

სავსე. რას იზამ ბედს უნდა დავემოჩილოთ!

ამ დღეებში სენაკის მახრამში გუბერნატორის მოელოდნენ. სხვათა შორის მან აბედობასც გაუარა. ოცისთავები და რამდენიმე არჩეული კაცი მიეგებნენ პარტიკულ სტუმარს. გუბერნატორი მოსვლის თანავე შეეკითხა ხალხს მათ საქირობაზე. ხალხმა ყველაფერი დალაგებით მოახსენა. გუბერნატორმა დაამიგდა ხალხი იმითი, რომ, საცა ახალი მოსავლი მოვა, ყველაფერი საკმარად მოგვივით და ნუ გეშინათო. დახმარების მაგივრად, ასეთ შშრალი სიტყვებით გაისტუმრა ისინი სახლისაკენ.

ბატონებო! მიეხედოთ სოფელს, ის დღეს განსაცდელშია, მას მუშა ხელი არა ყავს, რომ საყოფად დამუშაოს მიწა და, მაშახადამე, თავის თავად ცხადია, ახალი მოსავალი იოტის ოდნავდაც ვერ დააკმაყოფილებს გლეხობას და მომავალში შიმშილობა უფრო სერიოზულ ხასიათს მიიღებს.

სოფელი აბედათი კულტურულად ჩამორჩენილი არ არის, სხვა მახლობელ სოფლებთან შედარებით აქ არსებობს ორ კლასიანი სამინისტრო სასწავლებელი, წერილი კრედიტი და ახლო მომავალში კომპერატისაც დაარსებენ. რაც შეეხება სამკითხველოს, ის თუმცა არსებობს, მაგრამ მის არსებობას არ არსებობა სჯობია. სამკითხველოსათვის შექმნილი მშვენიერი სახლი, სადაც თავისუფლად შეიძლება წერილი კრედიტის მოთავსება სამკითხველოში გაზეთები სულ არ მოსდის და თუ ოდესმე მოვიდა დაქუქნილი და დაფრწულია საჭირო.

საჭიროა ყველა ამას ჯგროვანი კურადღება მიეჭეს გამგეობის მხრივ: ის გაზეთები, რომლებიც დღეს მოდის სამკითხველოს, სულწარად ვერ დააკმაყოფილებს საზოგადოებას. ამისთვის საჭიროა სხვა თურნალ გაზეთების შექმნაც, ხოლო უკანასკნელისათვის კი—სახსარი.

იბადება კითხვა, საიდან უნდა აღმოეჩინოს გამგეობამ მატერიალური დახმარება სამკითხველოს? საშუალება ბევრია. შეიძინოს რაც შეიძლება მეტი წვერი და დანიშნულ ვადაზე ყველამ შემოიტანოს თავისი ხვედრი ფული. გამართოს სამკითხველოს სასარგებლოდ წარმოღვევა, სანამ კიდევ სოფელში მოიპოვება რამდენიმე შეგნებული პირი. მაგრამ გამგეობა ყველა ამას გულგრილად უყურებს, თავს არ იწყებს და ამა თავის თავად საქმე გაკეთდება როდისმე?!

გ. მასელი.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ბატონო რედაქტორო!

ნ. ბ. გვიბოძეთ თქვენი პარტიკულ გავითის საშუალებით პასუხი გავცეთ „შორიდან მაყურებელ ნოქარს“ მისი წერილის გამო ჩვენ შესახებ, რომელიც „ჩვენი მეგობრის“ 94 ნომერში დისტამბა.)*

„წააღწალებული ხავს ეკიდებოდა, სწორედ ასე მოსდის „შორიდან მაყურებელ ნოქარს“, რომელმაც გაზეთ „ჩვენი მეგობარში“ (№ 94) ჩვენ შესახებ სხვადასხვა კილისწამებით შეზავებული წერილი მოათავსა. მართალს ამბობთ, „შორიდან ყოფილხართ მაყურებელი“, მაგრამ იგივე წერილი ნებას გვაძლევს ვიფიქროთ, რომ თქვენ, ახლასაც რომ ყოფილიყავით, მაშინაც ვერაფერს დაინახავთ-გაიკონებდით.

ჩვენ არ ვიცით, მაგრამ თუ თქვენი წერილის საღაბარაკო სივანი ნოქარი არ ხიზო მიქაბერძემ არის, უნდა სიმართლე გითხრათ, თქვენი წერილით მას ნამდვილი დათვური მეგობრობა გაუწიეთ, ვინაიდან იმ თქვენს ეპისტოლეში დიოგენის ფარნთაც რომ ეძებოთ, იოტის ოდენა სიმართლეს ვერ იპოვით:

1) იგი ჩვენთან მსახურებდა 1913 და 1914 წლებში, დანიშნულ ჯამაგარ-ჯილდოს იღებდა, რითაც იგი კმაყოფილი იყო და საყვედურს ვერც ერთი ვერ იტყვია.

წერილი აცხადებს: თქვენთან სხვადასხვა პირობებში ვმსახურობდიო და ანგარიშებს თხოვლობს, თქვენ კი ბრძანებთ: ვაადგეს და არც ჯამაგარი მისცესო! რომელი ხართ მართალი?

3) ომში იგი დაიჭრა ხელში და არა ფეხში, და თუ ფეხში დევიუქრო გითხრა, მოუტყუებინათ. გარდა ამისა, ომიდან დაბრუნების შემდეგ ჩვენ იგი კი არ დაგვიჭირავებია, არამედ, როგორც ჩვენთან ნამსახურ ნოქარს, მასთან ხელში დაჭრილისა და ავადმყოფს, სანამ სხვაგან ბინას იშოვიდა ჩვენთან თავი შეფარებოდა და არა დაეჭირავეთ, როგორც ამას თქვენ და იგი ბრძანებთ.

4) ნოქარ მიქაბერძის მოციქულებს, გთხოვთ გამოაქვეყნოთ, როდის გავისტუმრეთ ლანძღვა-გინებით, როცა ჩვენთან იყავით ნოქარ მიქაბერძის გამო? როგორც ამას მისი მხრუწველი „არამკითხე შორიდან მაყურებელი ნოქარი“ ბრძანებს.

5) ვსთხოვთ უდალოვისა და ვავილოვის სავაქრო სახლის გამგეს ქუთაისში, გავითის საშუალებით გამოაქვეყნოს: თუ როდის მსახურებდა მათ ფირმაში ნოქარი არხიზო მიქაბერძემ? და თუ თქვენ ვითხრათ იქ ვმსახურებდიო, ეს მეორეჯერ მოუტყუებინათ.

6) ბ. ნო. შორიდან მაყურებელი ნოქარი, რადგანაც ჩაგრულების აგრეთი გულშემატკივარი ყოფილხართ, გთხოვთ, თუ ამას თქვენი საზრუნველო ნოქარი ინებებს, მომბრძანდეთ და შეამოწმოთ მისი ანგარიშები, თუ რამე დაგვედგება, თქვენვე გადმოქცემთ გადასაცემთ, და მეტი გთხოვთ: შედეგი გაზეთში გამოაცხადოთ.

სამედიატორო სამართლინ შესახებ უნდა მოგახსენოთ, რომ მისი დანიშნულება ჩვენ თქვენზე ნაკლებად არ გვესმის და, როცა საჭიროა, მას ჩვენ თვითონ ვხმარობთ.

რაც შეეხება ჩვენი ჯიბის გასქელებას, გეტყობათ სხვის ჯიბეში ხელის დათვური გვეკარებოთ, და თუ ამ ქამად ჩვენზე მაგრულნატენი ხართ, ეს ალბათ იგი-

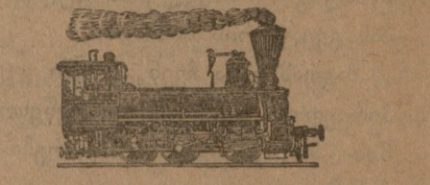
ტომ, რომ ჩვენ ჯიბეში თქვენი ხელის არაფერი მოსდელია, მაინც ხელისა არ მოსაწონი და დასაგმობია.

ჩვენის დასტურება და შეხებით-რესტების დატოვება, თქვენი მოგახსენებით, რომ ამის გამოკვლევა ჩვენ თქვენთვის არ მოგვიწოდია და მას ნურც შეუდგეში შეგებით უჩვენოთ.

დასასრულ, გულწრფელად გირჩევთ გაზეთში დასაბეჭდი ფაქტები გერ შეამოწმოთ ხოლმე და მეტი ბეჭდოთ, თორემ თუ ერთხელ გადაეშვით მახარას ქვაში, იქიდან ამოსვლა გაგიკირდება.

პატრიარქსთან, ქუთათური ვაჭრები: ნ. კიასასისა და მ. კანასაძე.

რედაქტორი ი. ცინცაძე. გამომცემელი ამხან. „საზოგადო“

რკინის გზის მიმოსვლა.

(დრო აღვილობრავია ნახევრები).

Table with train routes and times. Columns include station names (ქ. ქუთაისის შიდასი, თფილისიდან, ბათომიდან, ფოთიდან, ტყიბულიდან, შორაპნიდან) and arrival/departure times in hours and minutes.

უკანონობა და ნებრასტენია.

ამათი მდებარეობს მდლოზ, ბუნებით შექმულ მისი ჰერზე და, როგორც ნამდვილ გამოირკვა, კურნავს მრავალ სხვადასხვაგვარ ავთომიოზებს: ქარებს (რეუმტიზმს), სხვადასხვაგვარ მუწუქს, ს. ცმაწვილოს, ნერვებს-სისუსტეს, ჩაყოლილ ციებას (მალარია), კუჭის ტკივილს, ვენერიულ ავთომიოზებს, გვხვას, სისხნებს და სხვა. წყალი მიიღება ცივი და თბილიც. ხრესილოში იმყოფება მუღმივი ექიმი, სადაც მსურველს შეუძლია მიმართოს დარიგებისათვის. არის სუფთა საკუთარი ვანები, სუფთა ბინა და სასმელ-საჭედი ფაბრიკა ყოველივე ძლიერ ზომიერია. აბანო მდებარეობს სადგურ „სერნია ვოდში“. ხრესილოში სადგურია მატარებლის გასაჩერებლოა. სადგურიდან 150 საყენია აბანომდი. ქუთაისის სადგურზე მოითხოვთ ბილეთები სადგურ ხრესილის „სტანცია სერნია ვოდის“. ქუთაისიდან მატარებელი გადის დილით და ბრუნდება საღამომით.

გრანული ე. გლეხისა.

გრანული ე. გლეხისა მრავალნაირათ გამოსცადეს ვეროპის სხვილ კლინიკებში და მეცნიერების წარმომადგენლებისგან ცნობილი იქნა, როგორც რადიკალური და უტყუარი საშუალება სხვადასხვაგვარ ფორმის ქსესურ იმპოტენციის და ნერვიულ სისუსტის წინააღმდეგ წამლობისათვის. გრანული ე. გლეხისა პირდაპირ მოქმედებს ნერვიულ-სქესურ ცენტრზე, რომელიც სქესურ მოქმედებას ხელმძღვანელობს, ააგრებს მათ, სპობს სისუსტეს და ანახლებს ნორმალურ სქესურ ფუნქციებს. ამასთანავე გრანული ე. გლეხისა საზარადებს ფოსფორით, ასალებს ნერვიულ ძალებს, სპობს სისუსტეს, უმატებს ძალას, სპობს სუღით დაავთომიოზებს, გულის ცემას, თავის ტკივილს და სხვა ნიშნებს ნერვასტენიისა. გრანული ე. გლეხისა—ერთადერთი საშუალებაა, რომელსაც აუცილებლათ ურჩევნ წამოჩენილი პროფესორები ყოველგვარ სისუსტის წინააღმდეგ და დიდი გამოტებით ხმარებენ ვეროპის სანატორიებში, კლინიკებსა და საავთომიოფებში.

გრანული იყიდება ქუთაისში მხოლოდ ქუთაისის განყოფილებაში „საექიმო პრაქტიკულ ლაბორატორიისა“ ა. შამაჩიანის საფთაქო მაღაზიაში. გინეზიის ქუჩა, თეატრის პირდაპირ. ფსი ვრთი ყუთისა—6 მანეთი, სრულ გათავისუფლებისათვის საჭიროა 2—8 ყუთი.